

PM – BEDÖMNING BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Uppdrag Miljöbedömning yrkanden om ändring i tillstånd ÅVC	Uppdragsledare Lisa Jansson	Datum 2019-11-26 rev. 0 2019-11-28 rev. 1
Uppdragsnummer 13009971	Upprättad av Gustav Wredh Ingrid Håstad Lisa Jansson	

Bakgrund

År 2017 meddelande Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Örebro län (MPD) tillstånd för fortsatt drift av en återvinningscentral (ÅVC) på fastigheten Mörmon 5:54 och del av Mörmon 5:33 i Hammarö kommun.

När beslutet trädde i kraft hade de tjänstemän som hanterat tillståndsansökan inom Hammarö kommun slutat, varför granskningen av beslutet föll mellan stolarna och kommunen uppmärksammade då inte samtliga krav och villkor som fastställts i tillståndet.

Två villkor innebär begränsningar för verksamheten som bedöms vara obefogade, vilket föranleder Hammarö kommun att ansöka om ett ändringstillstånd för följande:

- Ändra den övre gränsen för totalvolym för FA per kalenderår.
- Ta bort villkoret som kräver installation av oljeavskiljare.

Ett samråd har skett med Länsstyrelsen i Värmlands läns (länsstyrelsen) och Bygg- och miljökontoret på Hammarö kommun den 7 november 2019. Under samrådet lyftes frågor och önskemål om förtydliganden i samrådsmaterialet, dessa kommer att presenteras i punktform under respektive underrubrik.

Totalvolym av hanterad mängd farligt avfall under ett kalenderår

Bakgrund till krav enligt tillstånd

Tillståndet gäller för maximalt 400 ton farligt avfall per kalenderår. Bakgrunden till kravet kan bero på ett missförstånd.

I MPD:s beslut står följande:

”Kommunen yrkar på att lagra maximalt 150 ton icke-farligt avfall vid ett och samma tillfälle och att sortera maximalt 10 000 ton icke-farligt avfall per år. Kommunen yrkar vidare att samla in maximalt 400 ton farligt avfall per år.”

Hammarö kommun har inte i sin ansökan om tillstånd yrkat på någon maximal årlig hantering av farligt avfall. I miljökonsekvensbeskrivningen som var bilaga till ansökan, utgår bedömningarna utifrån en hantering om ca 500 ton farligt avfall per år.

Något skäl för att begränsa mängden insamlat farligt avfall till just 400 ton per år framgår inte av tillståndet.

Kommunal renhållningsskyldighet

Till Hammarö återvinningscentral lämnas hushållsavfall från hushåll och verksamheter inom kommunen. En begränsning av den maximala mängden farligt avfall som får samlas in per år skulle kunna innebära att återvinningscentralen behöver begränsa mottagandet av farligt avfall, genom att neka att ta emot visst hushållsavfall. Det viktigaste inom god avfallshantering är att samla in farligt avfall separat, för att säkra hanteringen av icke-farligt avfall. Kommunens möjligheter att uppfylla den kommunala renhållningsskyldigheten försämras därmed.

Frågor noterade under undersökningssamrådet

- Undersökning om hur stor ökning av transporter det kan röra sig om och vilka luftutsläpp som kan bli aktuella. Kan trafikökningen antas bli betydande eller inte?

Transporter

Om det inte finns en maxgräns för mängden farligt avfall som får hanteras av anläggningen under ett kalenderår bedöms utsläppen av luftföroreningar såsom koldioxid (CO₂), partiklar (PM₁₀ och PM_{2,5}) och kväveoxider (NO_x) bli lägre än vid ett nollalternativ. Detta mot bakgrund av att avståndet till närmaste ÅVC, som ligger i Våxnäs, Karlstads kommun, är ca 10 km från ÅVC:n på Hammarö. Det skulle innebära en längre färdväg för majoriteten av kommuninvånarna.

Antalet lastbilstransporter till och från anläggningen kommer att öka något. Dessa transporter kommer dock att behöva genomföras oavsett, eftersom mängden avfall i samhället är densamma. Transporterna kommer istället att ske från andra mottagningsstationer.

Ökningen av antalet transporter per 100 ton farligt avfall bedöms bli ca 11-14 transporter (enkel väg) baserat på att en avfallscontainer fyller ca 7-9 ton avfall. Transporterna kan även samordnas till att omfatta tre stycken containrar á 7-9 ton per lastbil. I detta fall skulle antalet transporter minska per 100 ton till ca 5 stycken (enkel väg). Detta avgörs emellertid av aktuell avfallstyp som ska transporteras. Denna ökning av antalet lastbilstransporter bedöms inte vara betydande, särskilt inte mot bakgrund av att ÅVC:n är belägen inom ett industriområde.

Sweco bedömer att den ökade genomströmningen av avfall genom ÅVC:n, från miljösynpunkt, har mycket begränsade skillnader i förhållande till den nuvarande situationen. Riskerna för omgivningen påverkas främst av de skyddsåtgärder som vidtas inom anläggningen och inte av mängden avfall som årligen passerar genom ÅVC:n.

En begränsning av den totala mängden farligt avfall som anläggningen får hantera under ett kalenderår bedöms istället medföra större utsläpp av luftföroreningar än i det fall maxgränsen

2 (7)

PM – BEDÖMNING BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN
FEL! HITTAR INTE REFERENSKÄLLA.26

inte skulle finnas kvar. Dessutom finns alltid en risk att ett längre avstånd till en mottagningsanläggning för kommuninnevånarna innebär sämre källsortering av farligt avfall, vilket i sig sannolikt innebär en betydande negativ miljöpåverkan¹.

Genomgång av tillståndsbeslut för ÅVC:er

Vid genomgång av beslut för andra ÅVC:er² är det endast en anläggning som har ett villkor för maximal mängd farligt avfall per kalenderår. Bakgrunden till begräsningen är främst verksamhetens lokalisering inom ett vattenskyddsområde.

Oljeavskiljare

Frågor noterade under undersökningssamrådet

- Bygg- och miljökontoret påpekade i undersökningssamrådet att oljeavskiljare bör finnas med hänvisning till två tidigare olyckor med oljeläckage på bl.a. en av verksamhetens rullkomprimatorer. Dessa och de tunga transporterna i lastzonen på området håller mycket olja som kan riskera att hamna i dagvattenbrunnarna vid ev. olyckor med oljeläckage som följd. Detta kan jämföras bl.a. med verkstäder där kravet på oljeavskiljare finns.
- Det är av vikt att verksamhetsutövaren belyser ett bra resonemang runt varför det bör eller inte bör finnas en oljeavskiljare på anläggningen. Ett bra sätt är att titta på andra anläggningar och hur de applicerat försiktighetsåtgärder. Finns det tex. möjlighet att bygga om dagvattensystemet?

Bakgrund till krav enligt tillstånd

Enligt villkor 3 ska all lagring och hantering av avfall ske på hårdgjorda ytor med möjlighet till uppsamling av spill. Dessutom gäller enligt villkor 7 att senast 2 år efter att tillståndet tagits i anspråk ska dagvatten från hårdgjorda ytor samlas upp och renas i oljeavskiljare innan utsläpp till recipient. Bakgrunden till kravet kommer från Miljö- och byggnadsnämnden som anser att en oljeavskiljare krävs för att förhindra utsläpp av oljeprodukter till dike och recipient (Skoghallsådran).

Behov av oljeavskiljare allmänt

Det råder en missuppfattning om oljeavskiljares funktion och när sådana kan vara motiverade. En oljeavskiljare är en installation som är lämplig för verksamheter som hanterar större mängder olja i den dagliga verksamheten samt där spill kan förväntas med viss regelbundenhet, spill som inte enkelt kan tas upp direkt vid källan. Som exempel kan nämnas:

¹ Se exempelvis Naturvårdsverkets rapport 6523 Hållbar Avfallshantering, <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6523-2.pdf>

² Genomgång av tillståndsbeslut för ÅVC:er i Västmanlands län (16 stycken). I Värmlands län finns det inga tillståndspliktiga ÅVC:er, utöver Hammarö ÅVC och i Örebro län finns det inga tillståndspliktiga ÅVC:er liknande Hammarö ÅVC.

- Bensinstationer och fordonstvättar
- Industrier som hanterar oljor eller oljeindränkta produkter (verkstäder, bilskrotningsanläggningar)
- Kondensvatten från kompressorer vid industrier.
- Hårt trafikbelastande ytor där det förväntas ske regelbundna spill av olja eller oljeläckage från fordon.

Det bör dock noteras att normalt bör oljespill tas upp direkt på golvet eller på marken med absorptionsmedel om möjligt.

Hur fungerar en oljeavskiljare?

Oljeavskiljarens främsta funktion är att avskilja olja som ligger på ytan. Samtliga oljeavskiljare kräver underhåll och skötsel för att fungera som tänkt. Det finns olika typer av oljeavskiljare:

- En gravimetrisk oljeavskiljare, består ofta av både en slam- och en oljeavskiljardel. Slammet som är tyngre än vatten sjunker till botten och oljan som är lättare än vatten stiger till ytan.
- En koalescensavskiljare ger en förbättrad avskiljningsförmåga som är lämplig tex för verksamheter med instabil, emulgerad olja. Med koalescens menas här att mycket små oljedroppar kommer i kontakt med varandra och smälter samman till större droppar som stiger snabbare till ytan. I en koalescensavskiljare finns standardmodeller med filter som skapar koalescensen.

Varför inte oljeavskiljare på Hammarö ÅVC?

En ÅVC är visserligen trafikbelastad men det förväntas inte ske spill vid normal drift. Om det skulle ske läckage från fordon, antingen besökande eller de fordon som används för rangering av containrar eller transportfordon, ska dessa åtgärdas omedelbart, d.v.s. genom att använda absorptionsmedel. På en köryta med mycket diffusa utsläpp av olja har inte en oljeavskiljare någon funktion utan kan i stället ge en falsk trygghet, d.v.s. att oljespill inte tas upp på en gång eller att inte oljeläckage på maskiner och arbetsfordon åtgärdas kontinuerligt för att det finns en oljeavskiljare. Dessutom är erfarenheten att oljeavskiljare inte alltid sköts exemplariskt; d.v.s. töms, rengörs och återfylls med rent vatten åtminstone en gång per år. Kommunen har i tillståndsansökan/miljökonsekvensbeskrivningen föreslagit att eventuellt spill vid hantering av farligt avfall omgående ska samlas upp och tas omhand samt att saneringsmedel ska finnas tillgängligt och förvaringsplatsen ska vara tydligt skyltad. Detta förfarande bedöms som fullt tillräckligt om det kompletteras med att det finns tättingar att tillgå för att kunna täcka över dagvattenbrunnar vid ett större oljeutsläpp, för att hindra att olja rinner ut i dagvattnet.

Om det finns oro för att dagvattnet är förorenat (t.ex. olja, partiklar, tungmetaller) är en betydligt bättre lösning infiltrationsytor i anslutning till anläggningen, där dagvattnet kan fördröjas och en fastläggning av föroreningar kan ske.

4 (7)

PM – BEDÖMNING BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN
FEL! HITTAR INTE REFERENSKÄLLA.26

Slutsatsen är mot bakgrund av ovanstående att:

- en oljeavskiljare är en onödig investering som endast försvårar driften av anläggningen.
- vid anläggningen ska det finnas tättingar som är lätt åtkomliga och tydligt markerade för att vid behov kunna täcka över samtliga dagvattenbrunnar.

Genomgång av tillståndsbeslut för ÅVC:er

En genomgång av beslut för ÅVC:er i Västmanlands län (16 st) visar att ingen av dessa har krav på oljeavskiljare enligt gällande tillstånd. Dock har en anläggning en oljeavskiljare installerad, pga. dess placering inom ett vattenskyddsområde, vilket Sweco ifrågasätter mot bakgrund av ovanstående. Den aktuella verksamheten har i sitt nya tillståndsbeslut ett utredningsvillkor som bland annat omfattar krav på utredning av möjligheterna att rena dagvattnet före utsläpp till recipienten inklusive eventuellt behov av fördröjning, men inget utpekat specifikt krav på rening av dagvatten genom en oljeavskiljare.

Dagvatten

Frågor noterade under undersökningssamrådet

- Höga halter redovisas i bilagan för provtagning där framförallt strontium och uran är alarmerande högt i jämförelse med havs- och vattenmyndighetens föreskrift. Verksamhetsutövaren ombeds att utreda detta omgående för att redogöra för vad det beror på.
- Verksamhetsutövaren behöver titta på vilka flöden (låga till medelhöga flöden) som blir till recipient, utspädningseffekter mm. för att bedöma vilken påverkan dagvattenutsläppen får på recipienten. Både koppar och zink noterades även högt i provtagningsunderlaget. Vidare önskas det att verksamhetsutövaren beskriver hur metallutsläppen hanteras.
- Hantera frågan om vilka risker som finns vid stora skyfall och översvämning. Vad händer om det varit torrt länge i brunnnarna?
- Verksamhetsutövaren uppmanas att fortsätta mäta dagvattenutsläpp och gå in mer djupgående i vattenfrågorna. Det finns bl.a. olika handböcker som kan ge vägledning vad gäller dagvattenutsläpp.
- Det konstateras att suspenderad substans är något förhöjt i ett av proverna. Dingelsundsådran³ kan omfattas av Fisk- och musselvatten förordningen (2001:554). Verksamhetsutövaren ombeds undersöka detta.

³ Recipient för dagvatten från den aktuella fastigheten bör vara Skoghallsådran. Sweco har därför antagit att det har skett ett misstag i noteringen från undersökningssamrådet, dvs att man här avser Skoghallsådran och inte Dingelsundsådran.

Påverkan på recipient

I ett PM upprättat av Sweco (2017) görs bedömningen att verksamhetens påverkan på recipienten är liten och att verksamheten inte medför några påvisbara negativa effekter på miljökvalitetsnormerna i recipienten. I bedömningen har hänsyn tagits till utspädningseffekten i recipienten. Både Skoghallsådran (recipienten för dagvattnet) och Dingelsundsådran omfattas av förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Vid en jämförelse med provtagningar som PM:et baseras på och genomförda provtagningar under 2019 ligger de senare i regel under de uppmätta halter som ligger till grund för PM:ets bedömningar. Gällande halterna av koppar och zink, men även de höga värdena för uran och strontium, bedöms de inte påverka miljökvalitetsnormerna i recipienten.

Verksamheten hanterar normalt inte avfall som innehåller höga halter av varken uran eller strontium. Ytterligare provtagningar kommer att genomföras för att följa upp de höga värdena av uran och strontium, men framförallt behövs en undersökning av vilket avfall som skulle kunna ge upphov till detta. En gissning är att det kommer från elektriskt och elektroniskt avfall (WEEE).

Gällande risken för påverkan på anläggningen vid stora skyfall och översvämningar är området inte utpekad i MSB:s översvämningsskartering för ett 100-årsflöde (Länsstyrelsen i Värmlands län, u.d.).

Gällande påverkan på recipienten vid ett skyfall om det har varit torrt länge i brunnarna kan en större andel av föroreningarna sköljas ut i början av ett avrinningstillfälle som en första smutspuls, men att koncentrationerna därefter avtar vartefter avrinningen fortgår. Stora variationer finns mellan olika föroreningar, men fenomenet är vanligast för partiklar och föroreningar som transporteras i den partikulära fasen. (Svenskt Vatten, 2019)

Mot bakgrund av den stora utspädningen som sker med dagvattnet från området när detta når recipienten bedöms inte recipientens status påverkas. Anläggningens befintliga dagvattensystem tillsammans med goda rutiner för städning och driftstörningar bedöms vara en god fungerande dagvattenhantering.

Samlad bedömning

Frågor noterade under undersökningssamrådet

Verksamhetsutövaren ska:

- Redogöra för undersökning och resonemang om ändringen kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan eller inte enligt miljöbedömningsförordningen, paragraf 6. I nuvarande underlag saknas en utförligt redogörelse i frågan.
- Komplettera med ett utförligt resonemang om ändringen bedöms ha betydande miljöpåverkan eller ej. Den totala risken och tidigare provtagning ska vägas in.

6 (7)

PM – BEDÖMNING BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN
FEL! HITTAR INTE REFERENSKÄLLA.26

Bedömning om förändringen utgör en betydande miljöpåverkan

Frågan om ändringarna i villkoren utgör en betydande miljöpåverkan baseras på 10–13§§ i miljöbedömningsförordningen ((2017:966).

Den sökta verksamhetens utmärkande egenskaper, lokalisering och miljöeffekter är desamma som nuläget, med undantaget att den årliga maximala mängden hantering av farligt avfall inte kommer ha någon begränsning samt att oljeavskiljare inte kommer att installeras.

Ett villkor utan årlig begränsning i mängden farligt avfall bedöms medföra ett minskat antal personbilstransporter, samtidigt som antalet lastbilstransporter kommer att öka något. Antalet lastbilstransporter hänger dock ihop med samhällets totala avfallsströmmar, vilket innebär att behovet av dessa föreligger oavsett om aktuell anläggning har en begränsning i årlig hantering av farligt avfall eller inte. En begränsning av mängden farligt avfall som får tas emot skulle kunna innebära en sämre hantering av farligt avfall och därmed innebära en negativ miljöpåverkan.

Gällande oljeavskiljaren bedöms andra lösningar vara mer effektiva att hindra ett oljeutsläpp att nå recipienten, exempelvis genom goda rutiner vid eventuella utsläpp och spill. Provtagningar visar även att det inte är olja i dagvattnet som är problemet utan det är halterna av metaller och suspenderad substans som bör åtgärdas för att bidra till en mindre miljöpåverkan.

Goda rutiner vid städning och driftstörningar såsom utsläpp och spill kommer ytterligare att minska utsläppen av partiklar och metaller.

Verksamhetens ändrade villkor bedöms mot bakgrund av ovanstående inte utgöra en betydande miljöpåverkan, varför en ändring av villkoren enligt ovan bedöms kunna genomföras.

Källor

Länsstyrelsen i Värmlands län, u.d. Webbgis – risk och säkerhet.

Tillgänglig: [https://ext-](https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ffef1d636c3f4874bca1adb2be062a55)

[geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ffef1d636c3f4874bca1adb2be062a55](https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ffef1d636c3f4874bca1adb2be062a55)

Besökt: 2019-11-19

Svenskt vatten. 2019. Kunskapssammanställning dagvatten

Sweco, 2017. PM utsläpp ÅVC – Redogörelse för bedömning av påverkan på recipient